

บทคัดย่อ

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวินิจฉัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quazi-experimental research) โดยทำการศึกษาทดลองในชุมชน (community trial) เพื่อพัฒนากระบวนการศึกษาผลของกระบวนการแก้ไขปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับด้วยวิธีบูรณาการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดระบบ การสร้างพลังและการขับเคลื่อนทางสังคม ในการสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อใช้ในการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ ในเขตอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่มีอายุ 18- 60 ปีและในเขตตำบลขุนทอง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้จากการสุ่มแบบ simple random sampling จากพื้นที่ที่มีความชุกของโรคพยาธิใบไม้ตับสูงสุด 5 อันดับ จำนวน 80 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านในกลุ่มทดลองจำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านกลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 40 คน เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ กิจกรรมเชสโมเดล แบบสัมภาษณ์การจัดระบบ การสร้างพลังและการขับเคลื่อนทางสังคม และแบบสอบถามความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตน การป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ โดยการวัดผลการทดลองเป็น 5 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง เดือนที่ 1 เดือนที่ 2 เดือนที่ 3 และระยะหลังเสร็จสิ้นการทดลอง 12 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงวิเคราะห์ t-test และ One-way repeated measure ANOVA ผลการทดลอง พบว่า การจัดการระบบในการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ การสร้างเสริมพลังอำนาจในการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ และการขับเคลื่อนทางสังคมและนโยบายสาธารณะในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ ซึ่งภายหลังการทดลองกับกลุ่มแกนนำที่ได้รับโปรแกรมกระบวนการ เชส โมเดล สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) คือ ในชุมชนได้มีการจัดระบบที่ดี (p -value 0.001, 95% CI: 0.10-0.19) ประชาชนในชุมชนมีการสร้างเสริมพลังอำนาจมีส่วนร่วมในการดำเนินแก้ไขปัญหาด้วยกันในทุกภาคส่วน (p -value 0.001, 95% CI: 0.71-2.09) โดยขับเคลื่อนนโยบายที่ได้จากชุมชนอย่างต่อเนื่อง (p -value < 0.001 , 95% CI: 0.71-1.4) ทำให้การติดเชื่อโรคพยาธิใบไม้ตับ ในกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมกระบวนการ เชสโมเดล นั้นลดลง แต่ในทางตรงกันข้ามยังมีกลุ่มเปรียบเทียบติดเชื่อโรคพยาธิใบไม้ตับถึงร้อยละ 7.5 รวมไปถึงประชาชนแกนนำได้รับความรู้ที่ถูกต้อง เจตคติที่ดีและการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ ภายหลังการทดลองกับกลุ่มแกนนำที่ได้รับโปรแกรมกระบวนการ เชส โมเดล สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) เช่นกัน ซึ่งทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญของโรคพยาธิใบไม้ตับทำให้สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับในชุมชนอย่างยั่งยืนได้

Abstract

This study was a quasi-experimental research conducted by community tail research to develop a method for studying the effects of the hepatopancreas process in concepts and theories related fields. Social Mobilization and Empowerment is used to create and promote System approach to the policy for prevention and protection of Liver Fluke in the Bua Yai district, Nakhon Ratchasima called SES Model. The population of this study focused on 18-60 years old in Khun Thong subdistrict, Bua Yai district, Nakhon Ratchasima. The simple random sampling from top 5 areas that have the high prevalence in Liver Fluke is 80 people. The samples are selected 40 people in the experimental group and another 40 people from the comparison group. The tools used in this study to collect the data including SES Model activity, interview in Social Mobilization Empowerment and System Approach and questionnaire in Attitude and Practice on Prevention and Protection of Liver Fluke. The experimental was separated into 5 phases: pre-phase first-month second-month third-month and final-phase after 12 weeks. Data were analyzed by descriptive statistics, t-test and one-way repeated measure ANOVA. The results showed that the SES Model is prevented and protected. The process model was significantly higher than before ($p < 0.01$), the p -value 0.001, 95% CI: 0.10-0.19. Meant the community are empowered to participate in problem-solving in all sectors (p -value is 0.001, 95% CI: 0.71-2.09), continuing the community-driven policy (p -value < 0.001 , 95% CI: 0.71-1.4) caused resulted in infection of Liver Fluke in the experimental group. But in contrast to the comparison group infected with Liver Fluke to 7.5%, as well as the leading people got the knowledge, good attitude and best practice. After the experiment, the lead samples were significantly higher ($p < 0.01$) than those before. The importance of SES Model can lead to a sustainable solution for Liver Fluke prevention and protection in the community.